

III.

*Solnček na nebu, ne ljubim te več,
Kakor sem nekdaj te ljubil;
Ali si svojo gorčoto prodal,
Ali si kje jo izgubil?*

*Jutro si vsako me v postelji prej
Z mehkiimi žarki pozdravil;
Kam pač sedaj si te žarke dejal,
Ali si kje jih zapravil?*

*Vidiš ob peči zeleni sedaj
Ude otrple si grejem;
Njo sedaj ljubim, a hkrati ob nji
Dolge te zimske dni štejem . . .*

Márijan.

Speljal ga je . . .

Slika. Napisal Márijan.

v. treh Kraljev dan je bilo. Dan je bil čist in jasen, in kar je redkokdaj, brez snega. Prejšnje dni je skoro samo deževalo, in južno vreme in voda sta bila vzela do malega ves sneg po dolini. Gori po gričih so bile pač še videti bele lise. Nebo je bilo res jasno, samo mraz je pritiskal. Voda, ki je bila po lokah narastla vsled deževja, bila je čez noč zmrznila, in solnce, ki je sijalo z nebeškega oboka, se je v prostrani ledeni skorji ogledovalo kakor v velikem srebrnem zrcalu.

Ljudje so vreli v cerkev od vseh strani in govorili, da takih sv. treh Kraljev še ni bilo.

Gregoračev Tonče je pocukal Pikčevega Jožka zadaj za suknjo, pogledal mu v obraz in rekel:

„Jožek, danes bo drenj v cerkvi.“

„Kaj potem?“

„I, kaj? Nič. — Malo pozno je že, in prerivati bi se morala skozi veliko množico ljudi, če bi hotela priti pred altar.“

„Kaj so ti pa rekli doma?“

„Da naj grem v cerkev.“

„No, in ti?“

„Glej, Jožek, tako lep dan je, led tako gladek, pa bi se malo podrsala. Na farovski lok, več tam v tisti kotanji, je gotovo tako gladek led kakor steklo. Ju, kaj ne bi bilo prijetno?“

Jožek je pomišljal in ni hotel pritrditi Tončetovi želji. Rekel mu je: „Veš, mene mati vedno prašajo pridigo. In danes je ne bi vedel. Hm, pa bi precej vedeli . . .“

„Ti si štramast! — Kaj bodo vedeli?“

„I, vprašajo me pridigo . . . Jaz bom pa stal pred njimi kot božji volek.“

„Hm, hm, pridigo! Danes bo o sv. treh Kraljih. Nekaj boš že vedel, saj smo se učili v zgodbah.“

„I, kajpak! — Jaz ne grem.“

Šla stá naprej in prišla sta do farovške loke. Tonče je zopet začel siliti in zapeljavati Jožka, ker bil je res pravi cvet, ta Tonče. Po leti je lovil ptiče, po zimi je trgal na ledu čevlje in nastavljal sinicam. Jožek je bil pa priden in dober dečko, in doma so ga radi imeli. Samo to napako je imel, da se je dal prerad pogovoriti. In doma so bili vedno hudi raditega. Poleti enkrat ga je bil Tonče ravnotako zlekel s seboj. Šla sta bila na ptiče, in Jožek je prinesel domov vse raztrgane hlače. To so bili mati hudi!

In sedaj ga je začela vabiti še farovška loka sama, zraven mu je pa Gregoračev s tako lepimi in mehкими besedami prigovarjal.

„Boš videl, da ne bo nič hudega.“

„Bog vari, da bi bilo!“

„Malo se bodeva podrsala, in če ne bode prepozno, bodeva šla še v cerkev, pa bova prišla ravno k pridigi.“

Na farovski loki se je tako lepo blestel led v solnčnih žarkih, in Jožek se je udal.

„Dobro! Pa samo za nekaj časa“, je dejal.

„I, seveda“, rekel je Tonče.

Veselil se je na tihem, da ga je zlekel s seboj. Ni se brigal za to, da opusti mašo in da zapelje tudi Pikčevega. Doma mu ni nihče nič rekel, in delal je vse po svoji volji, kakor je hotel. Zanimarjen je bil vedno, in ni se mu bilo čuditi, če je bil star že 14 let, pa še ni bil opravil svetega obhajila. Vsega tega je bila kriva slaba vzgoja. Rastel je kakor kopriva, in bil je od dne do dne bolj navihan.

„Pa če zvedó doma, da sva se drsala?“ vpraša Jožek

„Eh, kako naj zvedó? — Kdo jim bo pa povédal?“

„Meni kar nekaj pravi, da ne bo nič dobrega.“

„Pojdi, pojdi! Le ne bodi strahopetnež.“

V Jožku se je res vzbujal že kes, da je privolil Gregoračevemu. Spoznal je, da nikdar ni bilo nič dobrega, kadar je bil v njegovi družbi. Na tihem je sklenil, da se bode zadržal samo enkrat, in da bode odšel takoj potem v cerkev; Gregoračev naj le ostane, če hoče. Bal se je mater razžaliti s tem, da ne bi šel v cerkev, in to na tako velik praznik. Gotovo bi bili hudi, zelo hudi.

Ljudje so bili že odšli, in nobenega ni bilo več na cesti. Gregoračev in Jožek sta pa obstala ob veliki kotanji na farovski loki.

„Glej ga, kako je gladek! Po takem se še nikdar nisi drsal“, rekel je Tonček.

„Pretenak bo“, šepnil je Jožek.

„Saj ni res“, ga je zavrnil. Stopil je na rob, da bi ga poizkusil. In res je držal in še zaškripal ni nič.

„Poglej, kako je trden! Še mene drži, pa ne bo tebe, ki si manjši. Ampak gladek je pa tako, kakor steklo. Ne bi bilo dobro, če bi padel.“

„Jaz tudi mislim, da ne.“

„No, ali boš ti poizkusil prvi, ali naj grem jaz?“ je vprašal Tonče.

„Le daj!“

„Pa bom.“

Stopil je par korakov nazaj in se zaletel. Držal se je po koncu in mahal z rokami in se lovil, ker prvič se je bal celo on. Led je bil res gladek, in takoj je bil na drugi strani, kot bi mignil.

„Pojdi za menoj! To ti je prijetno“, mu je vpil z druge strani.

„Si ne upam. Zdi se mi, da se je na sredi malo upognil“, mu je zaklical Jožek.

„Zakaj bi si ne upal? Zakaj sem si pa jaz?“

In zopet se je zaletel in bil takoj zopet na tej strani.

„Tak mora biti led, vidiš, potem je prijetno. — Kaj, ti boš pa tukaj stal?“ ga je vprašal.

„Si kar ne upam.“

„Ne bodi taka mevža! Kaj se boš bal?“

Tonče se je gotovo že desetkrat zadržal, Jožek je pa še vedno stal ob robu in gledal gladki led. Nazadnje, ko je videl, da mu oni ne dá miru, in da gre njemu vse po sreči, je dobil vendar malo poguma in se je zaletel tudi on. Noge so se mu šibile in tresel se je od strahu. A šlo je vendar! Ko je bil na oni strani, je bil že pogumnejši.

„Sem mislil, da bo kaj hudega.“

„Ne boj se tako! Kaj bi se tresel? Glej mene!“ In zdrčal je zopet na drugo stran. Jožek je dobival vedno več poguma, in zdelo se mu je res prijetno tukaj. Svoj sklep je bil pozabil, in drsal se je čimdalje bolj.

„No vidiš, kako ti gre!“ rekel je Gregoračev.

Jožku je pohvala ugajala in enkrat se je zaletel na vso moč. Toda to pot je imel smolo!

Na sredi ledu se mu je noga izpodvila, in padel je na vso moč na kolena, in led pod njim je počil. Gregorač se mu je pa smejal ob robu.

„Ha, ha, kaj pa delaš?“

Jožek je zavpil, ker ga je zbolelo. Vstal je, a led pod njim se je udal. Precej je bil do pasu v vodi. Poizkušal je zopet na led, pa udiral se je sproti pod njim. Gregorač se je še bolj smejal.

„Ha, ha, ali se koplješ? Ali je gorka?“

„Pomagaj mi, lepo te prosim!“ je vpil Jožek.

„Ne bodi neumen, ne; da se še jaz uderem.“

Ta Gregorač je bil res zloben dečko. Ni mu hotel pomagati. On je bil kriv nesreče, ki ga je izvabil s seboj; in sedaj, ne da bi mu pomagal, se je še smejal in norčeval.

Jožek je z veliko težavo prišel iz vode. Ves se je tresel od mraza, in solze so mu silile v oči. Tudi obleko nad pasom si je bil zmočil vso, ko si je hotel pomagati. A oni se mu je še vedno smejal: „Ali je bila gorka?“

„Čakaj, ti si kriv!“

„Kaj?! Sedaj dolžiš mene?“

„Da, ti si kriv, da nisem bil pri maši, in da se mi je zgodila nesreča.“

„Molči! Zakaj si me pa poslušal?“

„Boš že videl. Naši ti bodo uro navili!“

„No, no je že prav.“

Vtaknil je roke v hlačna žepa in odšel na cesto, nalahko žvižgajoč. Jožka je pustil samega; ni se brigal več zanj. Nalahko je žvižgal in šel po cesti proti domu, kakor da se ne bi bilo nič zgodilo.

Ko je odšel, je Jožek zajokal. Kesal se je, da je poslušal malopridnega Gregorača. Čemu se mu je vendar dal pogovoriti? Saj je vedel, kakšen je! In zraven ga je zeblo, in zobje so mu šklepetati. Bil je res revež!

„Kaj naj storim sedaj“, si je mislil. „Kako naj grem domov, ko nisem bil pri maši? Kaj bodo rekli mati? In oče me bodo tepli!“ Take misli so se mu podile po glavi, in ob vsaki je zajokal.

„Ah, nič, domov grem! Po pravici jim bom povedal, in morda se me bodo usmilili. Rekel bom, da me je Gregoračev zapeljal... Pri maši nisem bil; udril sem se, pobil sem se. Vsega je kriv Gregorač.“

Jokal je skoro celo pot. Včasih je malo prenehal, pa kadar se je spomnil očeta, matere in brezovke, je spet začel. Tresel se je od mraza, in obleka na njem je zmrzovala.

Stopil je v vežo, in spet zajokal. Mati so stali ob ognjišču in kuhali.

„Kaj si že prišel od maše? — Pa kaj ti je, da jočeš?“

„Hm . . . hm . . . Gregoračev me je zapeljal . . . Hmm.“

„Ali nisi bil pri maši?“

Jožek je odkimal. — „Pa kaj ti je, da si ves moker?“

„Udril sem se.“

„Prav ti je! Boš vedel vsaj drugokrat! Ali sem ti rekla, da pojdi z Gregoračevim, z onim nepridipravom? Torej njegov glas ti je več kakor moj? Čakaj, čakaj!“ In prijeli so ga za roko, s katero si je mencial oči, in ga odvedli v sobo. Tepsti ga niso hoteli, toda okregali so ga pošteno. Tudi so se bali, da se ne bi prehladil. Zato so mu veleli, naj se preobleče in naj gre na peč.

„Ta otrok neubogljivi!“ so rekli mati, predno so odšli iz sobe. „Čakaj, oče ti jih bo že naštel. Boš že videl! Kdor ne uboga, ga tepe nadloga, in tebe bo tudi. Kolikokrat sem ti že rekla, da se ne pajdaši ž njim. Ali ti je več on, kakor jaz in oče? Njega bolj ubogaš? Dobro, dobro, dečko; lepo si začel.“ In zunaj so se še dolgo jezili nad njim, in bilo jim je hudo, da se družijo z Gregoračevim.

„Iz onega-le ne bo nikdar nič prida“, tako so si govorili.

Jožek je pa na peči ležal in jokal. Ganile so ga materine besede, in sedaj je čakal še očetovih. Hudo mu je bilo, in sklenil je, da ne bode šel nikdar več v njegovo družbo in rekel bo tudi drugim, da tudi ne bodo šli. „Samo, da od očetove strani ne bi bilo brezovke, pa bi bilo dobro“, tako se je tolažil ter s strahom čakal, kdaj bodo prišli.

In res ni bilo brezovke. Malo se mu uro navili, pa je bilo dobro. Tudi so ga očka vprašali, navijajoč mu uro:

„Ali boš šel še kdaj ž njim? Kolikokrat sem ti tudi jaz že rekel, pa nič ne maraš!“

Jožek si je zapomnil vse, kar sta mu govorila očka in mati. Drugega hudega ni bilo. V Gregoračevo družbo ni šel več; občeval je raje z drugimi, ki so bili dobri. A k spovedi je moral takoj med tednom.

Gregorač pa je bil še dalje tak kot vedno. Za dobro besedo se ni zmenil, a doma je tudi našel ni. Rastel je prav tako kakor kopriva, in bil do dne do dne bolj hudoben. Bog ve, kaj bo še iz njega?

Listje in cvetje.

Iz zaklada naših pregovorov.

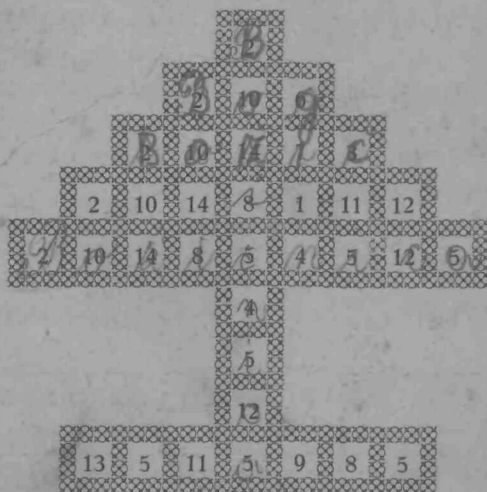
43. Kdor nosi optav, ga boli hrbet; kdor pa na rami, ga boli rama.

Naše telo je tako sestavljeno, da so vsi udje tesno zvezani med seboj in skupno delujejo drug za drugega. Naj si človek naloži breme na glavo, na hrbet ali na rame, čuti težo tudi v nogah in po vseh udih, v kratkem času se utruji in opeša ves. Vendar pa najbolj trpe oni udje, ki jih zadene breme neposredno: ako nesemo na glavi, nas pripeka v glavo; če na rokah, odrvene roke; če na rami, otrpne rama; če optav, začne skeleti po hrbtu.

Pregovor ima torej tak-le pomen: Življenje nam je bolj ali manj težko breme, katero mora vsakdo nositi. Vendar težave niso pri vseh ljudeh iste in jih ne nosijo vsi na isti način. Drugače nosi življenja pezo učenjak in olikanec, drugače preprost delavec; drugačne skrbi imajo gospodarji in gospodinje, drugačne posli; drugačna opravila se nakladajo otrokom, drugačna odraslim ljudem itd. Brez vsake težave pa ni noben človek. Torej je nespametno zavidati druge ljudi, ker imajo gotovo tudi svoje skrbi in težave, čeravno jih ne vidimo. Saj vam je pač znana povest o možu, ki si je izbiral križe, pa si je slednjič odbral — svojega kot najprimernejšega.

Božično drevesce.

(Naloga. — Priobčil „Internus“.)

Štirinajst črk tako razvrstite v načrtane predalčke, da dobite obe najdaljši vrstici navzdol in počez isti pomen: vzrok božičnega veselja. Poleg tega pomeni: 2. vrstica najvišje bitje, 3. vesel praznik, 4. hudo bolezen in zadnja čustvo srečnih ljudi.

Zastavica.

(Priobčil J. E. Rubin.)

Beseda prva daje nam veselje,
 Povsod ob njej veseli so ljudje,
 V njej neizpolnjene vtopé se želje,
 V njej žalostno se vzradoši srce ...
 Prepevajo ob njej se veselice,
 Prevara vendar koga tuintam,
 Ko cesto pravo kaže kam drugam:
 Omlaja staro nam srce in lice.

Ob njej pridruži se beseda nova,
 Povsod po lepih krajih je doma,
 Na stare dni podoba še njegova
 Spominja prejšnjih časov vrh gora.

Rubin